

ledes at den første del alene viste amtmænd/statsamtmænd, mens den anden del viste stiftamtmændene og samtidig oplyste, hvilke amter det pågældende stift bestod af.

Desværre er der nogle fejl i oversigten. Amtmand P. Holck var ved sin udnævnelse til amtmand formand for Invalideforsikringsretten, ikke fuldmægtig i Sundhedsministeriet, der i øvrigt ikke eksisterede i 1938. Amtmændene Axel Lorck-Madsen, Knud Glente og Arthur Bach var ved deres udnævnelse alle ansat i tjenestemandstillinger som amtsrådssekretærer henholdsvis ved Odense og Assens amtsråd, ved Svendborg amtsråd og ved Århus amtsråd. Den førstnævnte havde tidligere været ansat som kontorchef ved Odense amt,

ikke Aalborg amt. Den anden beklædte tillige et honorarlønnet hverv som kontorchef ved Svendborg amt. Amtmand A. Bach havde – inder han blev amtsrådssekretær – været kontorchef ved Århus amt, ikke ved Ringkjøbing amt.

Hvis oversigten senere skal indgå i en større sammenhæng, bør den kontrolleres først. Bogen er noget præget af, at den – som det fremgår af forordet til bogen – er et biprodukt af en undersøgelse i anden sammenhæng. Den indeholder værdifulde ting, først og fremmest det historiske tilbageblik og afsnittet om udviklingen efter 1970. Erindringsbillederne er interessante og til tider fornøjelige, men har udpræget slagside til den amtskommunale del af arbejdet.

Georg Vedel-Smith

ØKONOMISK OG SOCIAL HISTORIE

Det danske Handelskammer (udg.):
*Handelens vej er altid kulturens vej,
Det Danske Handelskammer 1742-
1992.* (1992). 144 s.

I anledning af sit 250 års jubilæum har Handelskammeret (tidligere Grosserer-Societetet/Provinshandelskammeret) udsendt denne lille bog. Den er forfattet af kendte erhvervshistorikere som Vagn Dybdahl, Svend Aage Hansen og Inger Dübeck. Fremtidforskeren Rolf Jensen har også et bidrag heri, ligesom kunsthistorikeren Lise Svanholm har forfattet et kapitel. Det er en noget broget kreds af bidragsydere, og belysningen af Handelskammerets meritter i fortid og fremtid kunne da godt kalde på forskellige perspektiver, men der mangler alligevel en samarbejdsindsats af perspektiverne. De to sidste bidrag om »Handelens fremtid i år 2017« og »Handelskammerets portrætsamling« kunne ærlig talt godt und-

væres. Rolf Jensens bidrag om fremtiden er et slags causeri, som det er svært at bruge til noget. Handelens folk – og vi andre – kan nikke og kende til flere ting, men det forbliver af gode grunde gætteværk. Afsnittet om portrætsamlingen rummer alene billeder af tidligere formænd for organisationen samt anden prominens indenfor handelen, men en egentlig kunsthistorisk guide til studiet af de mange billeder er der desværre ikke tale om.

Så er der heldigvis mere at hente i de erhvervshistoriske bidrag. Dybdahl, Hansen og Dübeck præsenterer os vel ikke ligefrem for nye erkendelser, men nogle af betragtningerne rummer ganske gode pointer. Dybdahls beskrivelse af organisationens udvikling i det 19. århundrede og i begyndelsen af det 20. århundrede viser f.eks. processen fra løsrivelsen fra statsmagtens greb til en mere moderne interesseorganisation

med de stigende krav til politisk profilering. At mange træk i organisationens virksomhed har overlevet alle omskiftelser, er f.eks. udarbejdelsen af responsa dog stadigvæk et bevis på. Dübecks bidrag handler om disse responsa, men kapitlet er desværre kun ført op til århundredskiftet!

Tidshorizonten er da også et gennemgående problem i de tre kapitler. Som i de tidligere fåtallige fremstillinger om

den organiserede handel, er nutiden forsumt. Bogen indeholder da også kun et par enkelte sider om udviklingen siden 2. Verdenskrig. Man er for optaget af at skrive den samme historie om og om igen. Denne erhvervshistoriske slagside harmonerer dog desværre alt for godt med nogle organisationers tilbøjelighed til at »leve på minderne« af fortids storhed.

Karsten Ronit

KULTURHISTORIE

Bent Smidt Hansen: *Afhængighed og identitet. Kulturmødeproblemer i forbindelse med dansk mission i Sydindien mellem de to verdenskrige.* (Århus Universitetsforlag, 1992). 414 s. 288 kr.

Bent Smidt Hansen ønsker i sin disputats at afdække præmisserne bag det kulturmøde, den danske kristne mission foranledigede gennem sit virke i Sydindien i perioden 1914 til 1940. Det pointeres, at denne kulturmøde-problematik medfører en prioritering af relationerne mellem de implicerede personer og institutioner, og det er altså i denne forstand, at kulturen som sådan spejles. Skønt regionalt begrænset bevæger afhandlingen sig ud i et al-indisk perspektiv via den politiske kontekst i perioden, som har konsekvenser for missionens stillingtagen både til det britiske styre og til den nationalistiske bevægelse i Indien. Den bærende tese er, at den afhængighed af den danske mission, de indiske kristne blev bragt i, ikke blev ændret radikalt med den tiltagende mulighed for indisk politisk selvstændighed. Bent Smidt Hansen stiller da det spørgsmål, hvorvidt der fandtes et reelt alternativ til skabelse af en selvstændig

indisk kirke for de kristne indere. Det påvises, at muligheden herfor var til stede, men blev afskåret fra indflydelse.

Således klarlagt redegør Bent Smidt Hansen for Det Danske Missionselskabs (DMS) accept af den britiske regerings bestemmelser om udøvelse af missionsvirksomhed i Indien i forlængelse af 1. Verdenskrigs konsekvenser for intern sikkerhed og stabilitet – bestemmelser, der skulle sikre loyalitet overfor regeringen. Dermed kom den kristne mission til at fungere som et instrument i en »afnationaliseringsproces«, med det sigte at opnå mulighed for fortsat missionsvirksomhed i Indien. Bent Smidt Hansen illustrerer meget vel den avancerede form for balancegang, den kristne mission måtte kaste sig ud i for at bevare et kristent ståsted i Indien.

Derefter afdækker Bent Smidt Hansen den ligestillingsproblematik, der dannede sig i ønsket om en dansk missionskirke kontra en national indisk kirke. Der påvises divergerende opfattelser af forholdet til inderne, da DMSs bestyrelse udviste en manglende imødekomenhed overfor visse af missionærernes synspunkter. Disse så missionærens rolle som en hindring for de indiske kristnes eget initiativ med hensyn til en for-